

N. I. 13/90

WOLNA POLSKA

Nr. 1. GAZETA FRONTOWA DLA LUDNOŚCI POLSKIEJ

Niedziela, 27 sierpnia 1944 r. Cena 50 gr.

Niech się wzmacnia i potęguje sojusz bojowy narodu rosyjskiego i polskiego w ich wspólnej walce z Niemcami hitlerowskimi!

KRZEPNIE SOJUSZ BOJOWY NARODÓW ZSRR i POLSKI

Radosne dni wyzwolenia przeżywa obecnie uciążony naród polski.

Pod kierownictwem Naczelnego Wódza Marszałka Związku Radzieckiego towarzysza Stalina zwycięska Armia Czerwona i sławni żołnierze Wojska Polskiego, zadają coraz to nowe potężne ciosy wojskom hitlerowskim, wydają ziemię polską i naród polski ze znicznawidzkiej niewoli niemieckiej.

Nacierająca Armia Czerwona wkroczyła na ziemię polską jako armia — wyzwolicielka.

W oświadczeniu złożonym przez Ludowy Komisarz Spraw Zagranicznych ZSRR o stosunku Związku Radzieckiego do Polski zostały określone cele i zadania Armii Czerwonej wkraczającej na terytorium Polski.

Wojska radzieckie weszły na terytorium Polski, odforszując jedną wolę — rozbić wojska niemieckie i pomóc narodowi polskiemu w dziele jego wyzwolenia spod jarzma najędźżżerów hitlerowskich i w dziele odbudowy Polski niepodległej, silnej i demokratycznej.

Podpisane w dniu 26 lipca porozumienie między Rządem ZSRR a Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego ugruntowane jest na zasadzie pozostawiania niezależności i suwerenności obu układających się stron.

Naród polski widzi w Związ-

ku Radzieckim wiernego przyjaciela. Przyjaźń ta hartuje się i wzmacnia w wspólnej walce na polu boju ze śmiertelnym wrogiem narodu polskiego i rosyjskiego — z zabójcą niemieckim.

W zwyciężonej walce przeciw hitlerowskiemu zbrojczemu imperializmowi rodzi się nowa silna, wolna, demokratyczna Polska, przyjaźnie ustanowiona do Związku Radzieckiego. Związek Radziecki jest życiowo zainteresowany w istnieniu potężnej i niezależnej Polski.

Od wieków narody słowiańskie Europy wschodniej żyły pod groźbą najazdów niemieckich. Wspólna walka narodów słowiańskich przeciw niemieckim niemieckim sięga prastarych czasów. Wywodzi się ona z wiekopopnej bitwy Grunwaldzkiej, gdy ramię przy ramieniu o zwycięstwo i prawo do życia przeciw zbrojczym teutońskim walczyli Polacy, Litwini, Rosjanie, Ukraińcy i Czesi.

Obecna Wielka Wojna Narodowa doprowadziła do zespolenia i zjednoczenia wszystkich narodów słowiańskich do walki przeciw hitlerowskiemu zbrojczemu imperializmowi.

Wybiła historyczna godzina wyzwolenia narodu polskiego spod zniewidzkiego panowania hitlerowskiego.

Bohaterska Czerwona Armia i walczące Wojsko Polskie zadają coraz to nowe ciosy

zabójcom faszystowskim. Sojusz cze wojska angielskie i amerykańskie zadają potężne ciosy armii hitlerowskiej na Zachodzie.

Zbliżyła się godzina ostatecznego i całkowitego zwycięstwa nad Niemcami faszystowskimi.

Wznaga się i zacięła szczenawiana krwawa na polu boju nierozwalna przyjaźń narodów ZSRR i narodu polskiego.

Niezwyrodniona Czerwona Armia razem z walczącym Wojskiem Polskim dobieżra ostateczną zwycięską w jej własnej norze.

Naród polski udręczony w niewoli niemieckiej zostanie całkowicie uwolniony od brudnej klęby — faszyzmu.

Niemcy hitlerowskie zostaną zdruzgotane. Wrogowi nie uda się uciec przed całkowitym rozgromieniem i odpowiedzialnością za wszystkie cierpienia zadane narodom sowieckim i narodowi polskiemu.

Rękopiją tego są wielkie zwycięstwa bohaterkiej Armii Czerwonej, rekojmą — nierozwalna przyjaźń narodów ZSRR i Polski, zabartwana w wspólnej walce z zabójcami niemieckimi.

Niech żyje nierozwalna przyjaźń narodu polskiego i narodów ZSRR!

Niech żyje nasze zwycięstwo nad wrogiem!
Śmierć niemieckim zabójcom!

Oświadczenie

Komisariatu Ludowego Spraw Zagranicznych ZSRR o stosunku Związku Radzieckiego do Polski

Rząd Radziecki polecił Komisarzatu Ludowemu Spraw Zagranicznych ZSRR złożenie następującego oświadczenia:

Posuwając się pomysłnie naprzód, Armia Czerwona dotarła do granicy państwowej między Związkiem Radzieckim a Polską. W potęgę za cofającymi się armiami niemieckimi, Wojska Radzieckie, wraz z działającą na froncie radziecko-niemieckim Armią Polską, przeszły przez rzekę Bug, przekroczyły granicę radziecko-polską i wstąpiły na terytorium Polski. Tem samym zostało zapoczątkowane wyzwolenie udręczonego, bratniego narodu polskiego spod okupacji niemieckiej.

Wojska radzieckie wkroczyły na terytorium Polski, pełne zliczydowanej woli rozgromienia nieprzyjacielskich armii niemieckich i przyjęcia z pomocą narodowi polskiemu w dziele jego wyzwolenia spod jarzma najędźżżerów niemieckich i odbudowy niepodległej, silnej i demokratycznej Polski.

Rząd Radziecki oświadcza, że uważa działania wojsnej Armii Czerwonej na terytorium Polski za działania na terytorium suwerennego, zaprzyjzntonego, sprzymierzonego państwa. W związku z tem Rząd Radziecki nie zamierza wprowadzać na terytorium Polski organów swej administracji, uznając je za sprawę narodu polskiego. Wobec tego postanowił on zawrzeć z Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego Umowę w sprawie stosunków między Dowództwem Radzieckim a Administracją Polską.

Rząd Radziecki wyraża niezłomne przekonanie, że bratnie narody ZSRR i Polski wspaniale doprowadzą do końca walkę wywalczenia przeciwko najędźżżerom niemieckim i załoga trwale podwalny przyjaźniej współpracy radziecko-polskiej.

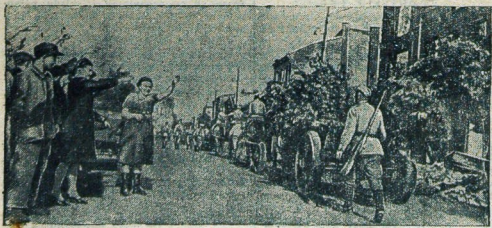
Wydarzenia Rumuńskie

Według informacji posiadanych przez Ludowy Komisarz Spraw Zagranicznych ZSRR, Bukareszt mocno utrzymywany jest przez nowy rząd rumuński generała Sătescu. Niemieckim misją wojskową z generałem Hanzen na czele i inni Niemcy są internowani. Marszałek Antonescu jest aresztowany i znajduje się pod strażą w pałacu królewskim.

Po ogłoszeniu deklaracji królewskiej w Bukareszcie odbyła się burliwa demonstracja, witająca nowy rząd. Oświadczenie rządu sowieckiego — ogłoszone w nocy 24

25 sierpnia, przyjęte zostało w Rumunii z ogromnym zapalem.

Niemcy ostrzeliwują Bukareszt z armat przeciwlotniczych, gdyż nie mają tuż innej artylerii, bombardują rejon koszar wojskowych. W Transylwanii Niemcy i Węgrzy gorączkowo wnoszą fortyfikacje. Wojska rumuńskie obsadziły przejęcia w Karpatach i toczą walki z Niemcami, cofającymi się z frontu sowiecko-niemieckiego na zachód. Posiadane są wiadomości, jakoby Niemcy usiłują stwo-

Mieszkańcy Białegostoku witają przechodzące oddziały Czerwonej Armii.

Niech żyje wolna i niepodległa, silna i demokratyczna Polska!

Wydzierżania Rumuńskie

(Dokończenie)

rzyć rumuński rząd" marionetek na czele z Chorja Sima, liderem faszyzowskiej organizacji "Zelazna Gwardia". 25 sierpnia pełni rumuński w Ankarze według wskazań króla rumuńskiego i premera nowego rządu rumuńskiego generała Sanatesku odwiedził Ambasadora Sowieckiego w Ankarze t. Winogradowa i wręczył mu notę, w której rząd rumuński zawiadamia rząd sowiecki, że król Rumunii usunął od obowiązków rząd marszałka Antonescu i mianował przewodniczącym rządu ministrów

generała Sanatesku. Nota oświadcza, że nowy rząd przedstawia sobą sojusznik narodowy, w którym reprezentację są przywódcy czterech partii politycznych tworzących blok narodowo-demokratyczny: Maniu, Brătianu, Luțrețiușu Patrușcănu i Petresku. Nowy rząd, podając dalej notę, postanowił niezwłocznie podpisać rozejm i ma rozpocząć, przy pomocy wszystkich sił kraju, całkowite wydalenie wszystkich Niemców, znajdujących się na terytorium rumuńskim.

Podpisano porozumienie między Rządem Związku Radzieckiego a Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego o stosunkach między radzieckim Wodzem Naczelnym a administracją polską po wkroczeniu wojsk radzieckich na terytorium Polski.

W ciągu ostatnich dni między Rządem ZSRR i Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego odbywały się, przy участии w sprawie zawarcia porozumienia o stosunkach między Radzieckim Wodzem Naczelnym a Administracją Polską po wkroczeniu Wojsk Radzieckich na terytorium Polski.

W wyniku tych traktaty, które odbywały się w atmosferze serdeczności i przyjaznego obopólnego zrozumienia, 26 lipca w Moskwie podpisane zostało porozumienie między Rządem Związku Socjalistycznych Republik Rad a Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego w sprawie stosunków między Administracją Polską a Radzieckim Wodzem Naczelnym po wkroczeniu Wojsk Radzieckich na terytorium Polski.

Porozumienie podpisał na Kremlu Komisarz Ludowy Spraw Zagranicznych Władzisław Molotow, upewnomocniony przez Rząd ZSRR, i Przewodniczący oraz Kierownik Resortu Spraw Zagranicznych Edward Bolechowski, upewnomocniony przez Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego.

Przy podpisaniu porozumienia ze strony ZSRR obecni byli: Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych ZSRR Józef Stalin, Zastępca Komisarza Ludowego Spraw Zagranicznych ZSRR, Andrzej Wyszyński, członek Kolegium Komisarzatu Ludowego Spraw Zagranicznych, Aleksey Pawłow, generalny Jukow.

Ze strony Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego przy podpisaniu porozumienia obecni byli: Wiceprzewodniczący i Kierownik Resortu Rolnictwa i Reform Rolnych Andrzej Witos, Kierownik Resortu Obrony Narodowej, general broni Michał Rola-Żymirski, Kierownik Resortu Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia dr. Bolesław Drobner.

Niżej podaje się tekst porozumienia:

Sytuacja w Bułgarii

26 sierpnia polski minister spraw zagranicznych p. Draganow złożył sowieckiemu pełnomocnikowi w Sofii t. Krimanowowi w imieniu rządu bułgarskiego oświadczenie o tym, że rząd bułgarski powziął decyzję o całkowitej neutralności Bułgarii. Minister spraw zagranicznych Bułgarii p. Draganow oświadczył, że w wypadku jeżeli wojska niemieckie, znajdujące się w Rumunii, będą się wycofywały na terytorium bułgarskie, zostaną one rozbrojone.

I traktowane zgodnie z konwencją Hańską. Co się tyczy wojsk niemieckich, znajdujących się na terytorium Bułgarii, to, jak oświadczył p. Draganow, rząd bułgarski 25 sierpnia postanowił przed rządem niemieckim i dozwolili wojskowym spraw wyprawdania tych wojsk z Bułgarii. P. Draganow oświadczył również, że w wypadku jeżeli Niemcy odmówią wyprawdania swoich wojsk z Bułgarii, zostaną one rozbrojone.

Informiuro

Ludowego Komisarzatu Spraw Zagranicznych

Od Sowieckiego Biura Informacyjnego

Z Komunikatu Operacyjnego z dn. 27 sierpnia

W ciągu 26 sierpnia na północ od miasta Tartu nasze wojska z walkami zajęły miejscowości Nyma, Tajda, Marama, Waruła, Puchtelawa, Mjairi i stacje kolejowe Tikseja, Hjarinka.

Na północ od miasta Walga nasze wojska z walkami zajęły ponad 70 miejscowości, wśród których znajdują się znaczące miejscowości Werewi, Rannu, Patupelna, Koruste, Puka, Frijpanu, Zotta i stacje kolejowe Palupera, Puka, Miasigste, Kejani.

Na południowy zachód od miasta Jelgawa wojska nasze skutecznie odparły ataki piechoty i czołgów przeciwnika.

Na północny zachód od Pragi nasze wojska odparły ataki piechoty i czołgów przeciwnika i w wyniku przedsięwzięcia kontratakowego zajęły miejscowości Kuligów, Żelubice Nowe, Ostrowe, Kolańków, Guzawańka, Chaży, Wola Rasztowska.

Wojska 2-go Ukraińskiego, frontu kontynuując ofensywę na zachód i na południe od miasta Roman, zdobyły miasta Buchus, Onesztu, jak również zajęły z walkami ponad 150 miejscowości, w tym znaczne miejscowości Negrezi, Siobezja, Zaneszt, Berleszt, Redich, znaczne miejscowości Mojezsti, Buklezsti, Berzunc i stacje kolejowe Pjatra, Rosnow, Podolem, Buchus, Chemejusz, Mojezsti, Onesztu.

Na północ od miasta Foksanzj wojska tegoż frontu, kontynuując ofensywę, zdobyły miasto i wesołowa stację kolejową Aftad Neaga, jak również zajęły z walkami ponad 200 innych miejscowości i wśród nich znaczne miejscowości Feljana, Fautyzi, Tyrgul Nikoeszti, Paceni.

W ciągu 26 sierpnia wojskom 3-go Ukraińskiego frontu poddały się w pełnym składzie 1-a, 2-a, 3-a dywizja, 3-a, 1-2-a rumuńskie dywizje piechoty i 2-a dywizja czołgów. Pozatem wojska frontu wzięły do niewoli ponad 10 tysięcy niemieckich żołnierzy i ołciców.

POROZUMIENIE między Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o stosunkach między Radzieckim Wodzem Naczelnym a Polską Administracją po wkroczeniu Wojsk Radzieckich na terytorium Polski

Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego i Rząd Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, pragnąc, by stosunki między Radzieckim Wodzem Naczelnym i Polską Administracją na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zostały rozstrzygnięte w duchu przyjaźni, zawarły n. niżej Porozumienie w następującej sprawie:

ARTYKUŁ 1
W strefie działań wojennych na terytorium Polski po wkroczeniu Wojsk Radzieckich władza najwyższa i odpowiedzialność w wszystkich sprawach, dotyczących prowadzenia wojny w okresie czasu, niezbędnego dla przeprowadzenia operacji wojennych, koncentrują się w rękach Wodza Naczelnego Wojsk Radzieckich.

ARTYKUŁ 2
Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego na wyzwoleonym od wroga polskim terytorium:

- a) tworzy i kieruje, zgodnie z ustawami Rzeczypospolitej Polskiej, ustaleniami przez się i organami administracyjnymi;
- b) wprowadza w życie zarządzenia w sprawie dalszej organizacji, formowania i uzupełnienia a Wojska Polskiego;
- c) zapewnia czynną pomoc Radzieckim Wodzom Naczelnym ze strony organów polskiej administracji w przeprowadzeniu przez Armię Czerwoną operacji wojennych oraz w zapewnieniu jej potrzeb podczas pobytu na terytorium polskim.

ARTYKUŁ 3
Polskie jednostki wojskowe, formujące się na terytorium ZSRR, będą działać na terytorium Polski.

ARTYKUŁ 4
Łączność między Radzieckim Wodzem Naczelnym a Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego będzie realizowana za pośrednictwem Polskiej M sił Wojskowej.

ARTYKUŁ 5
W strefie bezpośrednich działań wojennych łączność między polskimi organami administracyjnymi a Radzieckim Wodzem Naczelnym będzie utrzymywana za pośrednictwem Pełnomocnika Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego.

Moskwa, 26 lipca 1944 r.

Na mocy upoważnienia Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego E. OSUBKA-MORAWSKI

ARTYKUŁ 6
Z chwilą gdy jakakolwiek część wyzwolonego terytorium Polski przestanie być strefą bezpośrednich operacji wojennych, Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego obejmie całkowicie kierownictwo wszystkimi sprawami administracji cywilnej.

ARTYKUŁ 7
Wszyscy ci, którzy wchodzi w skład Wojsk Radzieckich na terytorium Polski, będą podlegać jurysdykcji Radzieckiej Wodza Naczelnego. Wszyscy zaś ci, którzy wchodzi w skład Polskich Sił Zbrojnych, będą podlegać wojskowym ustawom i regulaminom polskim. Jurysdykcji tej będzie podlegać również ludność cywilna na terytorium polskiem nawet w wypadkach, dotyczących przestępstw, popełnionych przez wko Wojskom Radzieckim, za wyjątkiem przestępstw, popełnionych w strefie operacji wojennych, które to przestępstwa podlegają jurysdykcji Radzieckiej Wodza Naczelnego. W wypadkach spornych kwestia jurysdykcji będzie rozstrzygana drogą wspólnego porozumienia między Radzieckim Wodzem Naczelnym a Pełnomocnikiem Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego.

ARTYKUŁ 8
W ciągu całego oku esu wspólnych działań wojennych Wojsk Radzieckich i Polskich Sił Zbrojnych—Polskie Siły Zbrojne po wyłączeniu operacyjnym podporządkują się Naczelnemu Dowództwu ZSRR, w sprawach zaś organizacji i składu personalnego — Naczelnemu Dowództwu Polskich Sił Zbrojnych.

ARTYKUŁ 9
W sprawie zagadnień finansowo-gospodarczych, dotyczących pobytu Wojsk Radzieckich na terytorium Polski, jak również dotyczących Polskich Sił Zbrojnych, formowanych na terytorium ZSRR, zostanie zawarte specjalne porozumienie.

ARTYKUŁ 10
Niniejsze Porozumienie nabiera mocy prawnej następująco: po podpisaniu go. Porozumienie zostało wydane w dwóch egzemplarzach, każdy w języku rosyjskim i polskim. Oba teksty mają jednakową moc

Na mocy upoważnienia Rządu Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich W. MOLOTOW

MOJĄ N I F E S T A W

POLSKIEGO KOMITETU WYZWOLENIA NARODOWEGO DO NARODU POLSKIEGO!

Rodacy! Wybiła godzina wyzwolenia. Armia Polska obok Armii Czerwonej przekroczyła Bug. Żołnierze polscy bije się na naszej ziemi ojczystej. Nad umęczoną Polską powiał nowy białozłoty sztandar.

Naród polski wita żołnierza Armii Ludowej, zjednoczonego z żołnierzem Armii Polskiej w ZSR. Wspólny jest wróg, wspólna walka i wspólny sztandar.

Zjednoczeni ku chwale ojczyzny w jednym Wojsku Polskiem pod wspólnym dowództwem wszyscy żołnierze polscy pójda obok zwycięskiej Czerwonej Armii do dalszych walk o wyzwolenie Kraju.

Pojdą poprzez Polskę całą po pomstę nad Niemcami, aż polskie sztandary nie zalocą na ulicach stolicy botycznego prusacwa, na ulicach Berlina.

Rodacy! Naród walczący z okupantem niemieckim o wolność i niepodległość stworzył swój reprezentacyjny, swój podziemny parlament — Krajową Radę Narodową. Weszli do Krajowej Rady Narodowej reprezentanci stronnictw demokratycznych — ludowych, demokratycznych, socjalistycznych, członkowie PPR i innych organizacji. Podporządkowały się Krajowej Radzie Narodowej organizacje Polonii zagranicznej i w pierwszym rzędzie Związek Patriotów Polskich i stworzona przez Armię.

Krajowa Rada Narodowa, powołana przez walczący naród, jest jedynym legalnym źródłem władzy w Polsce.

Emigracyjny „rząd” w Londynie i jego delegatura w Kraju jest władzą samowładną, władzą nielegalną, opiera się na bezprawnej, faszyzystowskiej konstytucji z kwietnia 1935 roku. „Rząd” ten hamował walkę z okupantem hitlerowskim, swą awanturniczą polityką pochał Polskę ku nowej katastrofie.

W chwili wyzwolenia Polski, w chwili gdy sojusznicy Armia Czerwona i wraz z nią Wojsko Polskie wypędza okupanta z Kraju, w tym momencie musi powstać legalny ośrodek władzy, który pokieruje walką narodu o ostateczne wyzwolenie.

Dlatego Krajowa Rada Narodowa, tymczasowy parlament narodu polskiego, powołała

POLSKI KOMITET WYZWOLENIA NARODOWEGO

jako legalną tymczasową władzę wykonawczą dla kierowania walką wyzwolenia narodu, zdobycia niepodległości i odbudowy państwowości polskiej.

Krajowa Rada Narodowa i Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego działają na podstawie Konstytucji 17 marca 1921 roku, jedynie obowiązującej konstytucji legalnej, uchwalonej prawnie. Podstawowe założenia Konstytucji 17 marca 1921 r. obowiązują będą aż do zwolnienia wybranego w głosowaniu powszechnym, bezpośrednim, równym, tajnym i stosunkowym Sejmu Ustawodawczego, który uchwali jako wyraziciel woli narodu nową konstytucję.

Rodacy! Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego za naczelne swe zadanie uważa wzmoczenie udziału narodu polskiego w walce o zniaczenie Niemiec hitlerowskich.

Wybiła godzina odwetu na Niemcach za mękę i cierpienia, za spalane wsie, za zburzone miasta, zniszczone kościoły i szkoły, za łapanki, obozy i rozstrzelania, za Oświęcim, Majdanek, Tremblinke, za wymordowanie gheta.

Rodacy! Sojusznicy Armia Czerwona swym bohaterstwem i ofiarnością zadają miładzące ciosy Niemcom hitlerowskim. Armia Czerwona jako armia wyzwolenia wkroczyła do Polski.

Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego

wyważa ludność i wszystkie podległe mu władze, do jak najściślejzego współdziałania z Czerwoną Armią i najwydatniejszej dla niej pomocy. Jaki najwydatniejszy udział w walce o wolność, zmniejszając cierpienia narodu i przyspieszając koniec wojny.

Chwytajcie za broń! Bicie Niemców wszędzie, gdzie ich natopkacie! Atakujcie ich transporty, udzielacie informacji, pomagajcie żołnierzom polskim i sowieckim. Na terenach wyzwolonych wypełniajcie kartale naczaj mobilizacyjne i spieszcie do szeregów Wojska Polskiego, które pomości klęskę wroźniową i wraz z armiami Narodów Sprzymierzonych zęgotuje Niemcom Nowy Grunwald!

Stawiajcie do walki o wolność Polski, o powrót do Matki-Ojczyzny starego polskiego Pomorza i Śląska Opolskiego, o Prusy Wschodnie, o szeroki dostęp do morza, o polskie śluby graniczne nad Odrą!

Stawiajcie do walki o Polskę, której nigdy już nie zagroziła nawała germańska, o Polskę, której zapewniony będzie trwały pokój i możliwość wtorcznej pracy, rozkwit kraju!

Historia i doświadczenia obecnej wojny dowodzą, że przed naporem germańskiego imperializmu ochronić może tylko zbudowanie wielkiej słowiańskiej tmy, której podstawą będzie porozumienie polsko-sowiecko-czechosłowackie.

Przez 400 lat między Polakami i Ukraińcami, Polakami i Białorusinami, Polakami i Rosjanami trwał okres niustannych konfliktów ze szkoda dla obydwu stron. Teraz nastąpił w tych stosunkach historyczny zwrot. Konflikty ustępują przyjaźni i współpracy dyktowanej przez obopólne życiowe interesy. Przyjaźń i bojowa współpraca, zapoczątkowana przez braterswo broni Wojska Polskiego z Armią Czerwoną, winna się przekształcić w trwały sojuz i w sąsiedztwie współdziałanie po wojnie.

Krajowa Rada Narodowa i powołany przez nią Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego uznają, że uregulowanie granicy polsko-radzieckiej powinno nastąpić w drodze wzajemnego porozumienia. Granica wschodnia powinna być linią przyznanego sąsiedztwa, a nie przedrogią między nami a sąsiedziami, powinna być uregulowana zgodnie z zasadą: ziemie polskie — Polsce, ziemie ukraińskie, białoruskie i litewskie — Radzieckiej Ukrainie, Białorusi i Litwie. Trwały sojuz z naszymi bezpośrednimi sąsiedziami, ze Związkiem Radzieckim i Czechosłowacją, będzie podstawową zasadą zagranicznej polityki polskiej, realizowanej przez Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego.

Braterswo broni usłwone wspólnie przelana krew w walce z niemiecką agresją jeszcze bardziej pogłębi przyjaźń i utrwali sojuz ze Związkiem Brytanią i Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej. Polska będzie się do zachowania tradycyjnej przyjaźni i sojuszu z odrodzoną Francją jak również do współpracy z wszystkimi demokratycznymi państwami świata.

Polska polityka zagraniczna będzie polityką demokratyczną i opartą na zasadach zbrojowego bezpieczeństwa.

Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego ustalać będzie systematycznie straty, zadane narodowi polskiemu przez Niemców, i poczyni kroki dla zapewnienia Polsce należnych jej odszkodowań.

Rodacy! W imieniu Krajowej Rady Narodowej Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego obejmuje władzę nad wyzwolonymi terenami Polski. Ani chwila na ziemi polskiej, uwolnionej od niemieckiego, nie może działać żadna inna administracja prócz polskiej. Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego sprawuje władzę poprzez Wojewódzkie, Powiatowe, Miejskie i Gminne Rady Narodowe i przez upomocnionych swych przedstawicieli. Tam,

POLACY W KRAJU I NA EMIGRACJI POLACY W NIEWOLI NIEMIECKIEJ!

gdzie Rady Narodowe nie istnieją, demokratyczne organizacje obowiązane są natychmiast powołać je do życia, włączając w ich skład cieszących się zaciemnianiem Polaków-patriotów, niezależnie od ich poglądów politycznych.

Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego nakazuje natychmiastowe rozwiązanie organów administracji okupantów.

Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego nakazuje natychmiastowe rozwiązanie t. zw. granatowej policji.

Rady Narodowe tworzą niezwłocznie podlegającą im Milicję Obywatelską, której zadaniem będzie utrzymanie porządku i bezpieczeństwa.

Zażeniam niezawisłych sądów polskich będzie zapewnić szybki wymiar sprawiedliwości. Żaden niemiecki zbrodniarz winny, żaden zdrajca narodu nie może uciec kary!

Rodacy!

Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego przystępuje do odbudowy państwowości polskiej, deklaruje urzeczywistnienie demokratycznych, równości wszystkich obywateli bez różnicy rasy, wyznania i narodowości, wolności organizacji politycznych, zawodowych, prasy, sumienia. Demokratyczne swobody nie mogą jednak służyć wrogom demokracji. Organizacje faszyzystowskie, jako antynarodowe, tępeone będą z całą stanowczością prawa.

Rodacy!

Kraj wyzwolony i wygłodzony czeka na wielki wysiłek wtorczy całego narodu. Krzywdy zadane przez okupantów muszą być jak najprędzej na rówione. Własność zabrana przez Niemców poszczególnym obywatelom, chłopom, kupcom, rzemieślnikom, drobnym i średnim przemysłowcom, instytucjom i kasdiolowi będzie zwrócana prawomocnym właścicielom. Majątki niemieckie zostaną skonfiskowane. Żydom po bestjasku tęgotnym przez okupanta zapewniona zostanie odbudowa ich egzystencji oraz prawne i faktyczne równoprawienie.

Majątki narodowy, skoncentrowany dziś w rękach państwa niemieckiego oraz poszczególne kapitalistowskie niemieckie, a więc wielkie przedsiębiorstwa przemysłowe, handlowe, bankowe, transportowe oraz lasy, przejdzie pod Tymczasowy Zarząd Państwowy. W miarę regulowania stosunków gospodarczych nastąpi przywrócenie własności.

Rodacy!

Aby przyspieszyć odbudowę Kraju i zasokolic odwiecny pęd chłopotwa polskiego do ziemi, Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego przystąpi natychmiast do urzeczywistnienia na terenach wyzwolonych szerokiej reformy rolnej.

W tym celu utworzony zostanie FUNDUSZ ZIEMI podległy resortowi rolnictwa i reform rolnych. W skład tego Funduszu wejdą wraz z martwym i żywym inwentarzem i budynkami ziemie niemieckie, ziemie zdrajców narodu oraz ziemie gospodarstw obszarzanych i powierzonych państwu go ha. Na terenach przyłączonych do Rezesy w zasadzie o powierzchni ponad 100 ha. Ziemie niemieckie i ziemie zdrajców narodu zostaną skonfiskowane. Ziemie gospodarstw obszarzanych przejęte zostaną przez Fundusz Ziemi bez odszkodowania, zleżnego od wielkości gospodarstwa, lecz z zapotrzebnem dla byłych właścicieli. Ziemianie mający zastrugi patriotyczne w walce z Niemcami otrzymają wyższe zapotrzebnienie. Ziemie skupione przez Fundusz Ziemi, z wyjątkiem trzeźnaczonej na gospodarstwa wzorowe, rozdzielone zostaną między chłopów matorolnych, średniorolnych, obciążonych licznymi rodzinami drobnych dzierżawców oraz robotników rolnych. Ziemia rozdzielona przez Fundusz Ziemi za (mni-

(Dokończenie na str. 4-9)

MANIFEST

Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego

(Dokończenie)

malną olatą, stanowiąc będzie narów z dawnej posiadania ziemia własność indywidualną. Fundusz Ziemi będzie tworzył nowe gospodarstwa, względnie dopełniał gospodarstwa małorolne, biorąc za podstawę normę 5 ha użytków rolnych średniej jakości dla średnio-rodziny. Gos odarstwa, które nie będą mogły otrzymać tej normy na miejscu, będą miały prawo do udziału w przesiedzeniu przy pomocy państwa na tereny z wolną ziemią, zwłaszczą na ziemie wywindykowane od Niemiec.

Rodacy!

Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego stawia przed sobą jako bezpośrednie zadanie natychmiastową poprawę bytu szerokich rzesz narodu.

Kontyngenty, zabierające chiopu całą jego krawiec, będą natychmiast zniesione. Dla potrzeb armii i aprowizacji miast na czas wojny na podstawie polskiej ustawy o świadczeniach wojennych zostaną wprowadzone ściśle ustalone świadczenia w naturze, wydatnie zmniejszające ciężary wsi w stosunku do kontyngentów niemieckich.

Place robotnicze i pracownicze, utrzymywane przez Niemców przymusowo na poziomie przedwojennym, zostaną ustawowo podniesione do norm, zapewniających minimum egzystencji.

Natychmiast rozpocznie się odbudowa i rozbudowa instytucji Ubezpieczeń Społecznych na wypadek choroby, inwalidstwa, bezrobocia oraz ubezpieczenia na starość. Instytucje Ubezpieczeń Społecznych oparte będą na zasadach demokratycznego samorządu. Wprowadzone zostanie nowoczesne prawo doświadczenia w dziedzinie ochrony pracy, rozpocznie się rozładowywanie nędzy mieszkaniowej.

Zniesione zostaną niemieckie zleniawione zakazy, krepujące działalność gospodarczą, obrót handlowy między wsią i miastem. Państwo popierać będzie szeroki rozwój spółdzielczości. Inicjatywa prywatna, wznagająca tenno życia gospodarczego, również znajdzie poparcie państwa. Zapewnienie normalnej aprowizacji będzie jedną z podstawowych trosk.

Rodacy!

Jednym z najpilniejszych zadań Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego będzie na terenach oswobodzonych odbudowa szkolnictwa i zapewnienie bezpłatnego nauczania na wszystkich szczeblach. Przymus powszechnego nauczania będzie ściśle przestrzegany. Polska inteligencja zdziękowana przez Niemców, a zwłaszczą badnie nauki i sztuki, zostaną otoczeni specjalną opieką. Odbudowa szkół i szpitali zostanie natychmiast podjęta.

Rodacy!

Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego dąży będzie do najprężniejszego powrotu emigracji do Kraju i podejmie kroki dla zorganizowania tego powrotu.

Jedynie dla agentów hitlerowskich i dla tych, którzy zdradzili Polskę we wrześniu 1939 r., granice Rzeczypospolitej będą zamknięte.

Rodacy!

Stoją przed nami gigantyczne zadania. Będziemy je realizować dalej nieugięcie i zdecydowanie. Odrzucimy precz warcholów, agentów reakcji, którzy przez rozbijanie jedności narodowej, przez próby prowokowania walk między Polakami idą na rękę hitleryzmowi.

Zadania wyzwolenia Polski, odbudowy państwowości, doprowadzenia wolnej do zwycięskiego końca, uzyskania dla Polski godnego miejsca w świecie, rozpoczęcia odbu-

dowy zniszczonego kraju—oto nasze naczelne zadania.

Nie można tych zadań uchwycywnić bez jednoci narodowej. Wykuwalimy tę jednoci w ciężkiej walce podziemnej. Powstanie KRN było wyrazem tej uchwycywności. Powstanie Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego jest dalszym krokiem na tej drodze.

Rodacy!

Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego wzywa Was:

Wszystko dla najprężniejszego wyzwolenia Kraju i rozbicia Niemców!

Polacy!

Do walki Do broni!

Niech żyje zjednoczone Wojsko Polskie, walczące o wolność Polskii

Niech żyje sprzymierzona Armia Czerwona, niosąca Polsce wyzwolenie!

Niech żyją nasi wicelcy sojusznicy—Związek Radziecki, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone Ameryki Połnocnej!

Niech żyje jednoci narodowa!

Niech żyje Krajowa Rada Narodowa—reprezentacja walczącego narodu!

Niech żyje Polska wolna, silna, niepodległa, suwerenna, demokratyczna!

POLSKI KOMITET WYZWOLENIA NARODOWEGO

Przewodniczący i kierownik resortu spraw zagranicznych —

EDWARD BOLESŁAW OSUBKA-MORAWSKI

Wiceprzewodniczący, kierownik resortu rolnictwa i reform rolnych —

ANDRZEJ WIŁOS

Wiceprzewodnicząca — WANDA WASILEWSKA

Kierownik resortu obrony narodowej — generał broni MICHAŁ ROLA-ZYMERSKI

Zastępca kierownika resortu obrony narodowej — generał dywizji ZYGMUNT BERLING

Kierownik resortu administracji publicznej — STANISŁAW KÓTEK-AGROSZEWSKI

Kierownik resortu gospodarki narodowej i finansów — JAN STEFAN HANEMAN

Kierownik resortu sprawiedliwości — JAN CZECHOWSKI

Kierownik resortu bezpieczeństwa publicznego — STANISŁAW RADKIEWICZ

Kierownik resortu pracy, opieki społecznej i zdrowia — dr BOLESŁAW DROBNER

Kierownik resortu komunikacji, poczty i telegrafu — inż. JAN MICHAŁ GRUBECKI

Kierownik resortu oświaty — dr STANISŁAW SKRZESZEWSKI

Kierownik resortu kultury i sztuki WINCENTY RZYMOWSKI

Kierownik resortu informacji i propagandy — dr STEFAN JĘDRYCHOWSKI

Od Sowieckiego Biura Informacyjnego

Dokończenie

Wojska 3-go Ukraińskiego frontu rozwijają ofensywę, zdobyły szturmem obwodce centrum Ukrainy miasto i twierdzę Izmait, jak również oczyszcili od przeciwnika lewy brzeg rzeki Dunał od ujścia rzeki Prut do ujścia Kijajskiego rozciągnięcia Dunału, zająwszy przy tym rejonowe ośrodki obwodę Izmajlijskiego miasto Reni i miasto Bolgrad.

Wojska 3-go Ukraińskiego frontu w ciągu 26 sierpnia wzięły do niewoli 21000 żołnierzy i oficerów przeciwnika, których większość stanowią Niemcy.

Na południowy zachód od Kiszyniowa nasze wojska toczyły skuteczne walki w celu likwidacji okrążonego ugrupowania wojsk niemiecko-faszystowskich. W toku uporczywych walk nasze wojska rozczłonkowały ugrupowanie przeciwnika na oddzielne rozproszone oddziały zająwszy przy tem miejscowości Sparjecz, Loganetszy, Fryładna, Sarata Galbena. Walki w celu zniszczenia okrążonych grup przeciwnika trwają nadal.

Na innych odcinkach frontu—bez istotnych zmian.

W ciągu 25 sierpnia nasze wojska na wszystkich frontach podbiły i zniszczyły 86 niemieckich czołgów. W walkach powietrznych i ogniem artylerii przeciwniczej stracono 79 samolotów przeciwnika.

Wiadomości zagraniczne

Działania wojenne we Francji

LONDYN, 26 sierpnia (TASS) Ogłoszony dziś komunikat sztabu naczelnego dowództwa sojuszników sił ekspedycyjnych donosi:

Wo wstąpieniu do Paryża rano 25 sierpnia 2-jej francuskiej dywizji pancernej do stolicy weszły siły pancerne i piechota sojuszników. Na południe od Paryża przeciwnik utrzymuje wschodnią brzeg rzeki Sekwany między punktami Willenew, Satorz i Korbeil. Nieprzyjacieli odchodzi na północny wschód od Montargis. Patrole sojusznice posunęły się daleko na wschód do Trua. Wojska sojusznice uchwyciły Elbel i w rejonie pomiędzy tym punktem a morzem posuwają się naprzód ku Sekwanie. Wojska sojusznice w wielu miejscach sforsowały rzekę Ril i obecnie utrzymują obydwa brzegi rzeki Monfor - Sur-Ril. Oddziały angielskie i kanadyjskie połączyły się z wojskami amerykańskimi.

Wojska sojusznice atakowały Brest od strony lądu, z powietrza i od morza. 25 sierpnia popołudniu i w nocy na 26 sierpnia średnie i ciężkie bombowce atakowały obiekty wojskowe przeciwnika, w tym również arsenal. Od strony morza ostrzeliwane były baterie nadbrzeżne i poszczególne obiekty wroga.

Działania wojenne na Śródziemnomorskim teatrze operacyjnym

LONDYN, 26 sierpnia (TASS) Komunikat sztabu sił sojusznicznych na śródziemnomorskim teatrze operacyjnym donosi, że nacierające w Południowej Francji wojska amerykańskie i francuskie dotarły w niektórych ujętkach do rzeki Rony i podszły w rejonie Alp ku granicy włoskiej. Zajęto kilka nowych ważnych miast w tej liczbie Ari, Tarakon i Awinion.

W Tulonie wojska francuskie zdobyły arsenal morski i wschodnią część miasta. W Marsylii przeciwnik nadal stawia opór w poszczególnych punktach.

Flota sojusznicza intensywnie ostrzeliwała od strony morza baterie wroga w rejonie Kann i na Przylądku Mandrie, na południe od Tulonu. Ostrzeliwanie było dosyć intensywne.

Redaktor odpowiedzialny
Józef GAWRONSKI

Gazeta „Wolna Polska” na polskim jęziku.
Wydania Politycznego Urządzenia frontu
dla polskiego narodu.